

Świętokrzyskie Pomniki Historii

Świętokrzyskie Pomniki Historii

Mapa Świętokrzyskich Pomników Historii

LEGENDA:

- granica województwa
- 74 drogi krajowe
- 766 drogi wojewódzkie
- ~~~~~ rzeki
- ~~~~~ tereny zielone

- 1** Dawny Pałac Biskupów Krakowskich i Katedra w Kielcach
- 2** Zespół Opactwa Cystersów w Wąchocku
- 3** Pobenedyktynski zespół klasztorny oraz przedchrześcijańskie obwałowania kamienne na Łysej Górze
- 4** Kopalnie Krzemienia z epoki neolitu w Krzemionkach
- 5** Historyczny zespół architektoniczno-krajobrazowy w Sandomierzu
- 6** Ruiny zamku Krzyżtopór w Ujeździe
- 7** Pokamedulski Zespół Klasztorny *Pustelnia Złotego Lasu* w Rytwianach
- 8** Zespół kolegiaty p.w. Narodzenia NMP wraz z relikwiami kościoła p.w. Św. Mikołaja oraz grodzisko w Wiślicy
- 9** Pałacyk Henryka Sienkiewicza wraz z zabytkowym parkiem i aleją lipową w Obłęgorku

Położone między Wisłą a Pilicą województwo świętokrzyskie jest jednym z najładniejszych i najciekawszych regionów Polski. W jego krajobrazie najbardziej charakterystyczne są Góry Świętokrzyskie z Pasmem Łysogórskim i jednym z najwyższych jego szczytów – Łysicą (614 m n.p.m.). To tu utworzony został Świętokrzyski Park Narodowy chroniący unikatowe walory krajobrazowe i przyrodnicze z lasami Puszczy Jodłowej oraz specyficznymi gołoborzami. Na Łyścu (595 m n.p.m.) od wieków stoi dawny klasztor benedyktynów przechowujący relikwie Drzewa Krzyża Świętego, od których pochodzi nazwa całego pasma górskiego i województwa. Ta wszechotaczająca olśniewająca przyroda i bogactwa naturalne w postaci rud żelaza czy złóż wapieni lub gipsu powodowały, że chciano tu żyć i pracować. To na tym terenie powstały niemające sobie równych dzieła rąk ludzkich, wśród których wyróżniono dziewięć obiektów o wyjątkowym znaczeniu, umieszczając je na prestiżowej liście Pomników Historii. Status Pomnika Historii przyznaje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej od 1994 roku na mocy specjalnego rozporządzenia. Przysługuje on zabytkom nieruchomym o szczególnej wartości dla dziedzictwa narodowego i jest jedną z form ich ochrony. Zapraszamy do odbycia fascynującej podróży śladami świętokrzyskich Pomników Historii i nie tylko. Na drodze do nich leżą miejscowości i inne atrakcje, również warte uwagi...

Pałac Biskupów Krakowskich wraz z bazyliką katedralną w Kielcach

Rozpoczynamy naszą podróż od Kielc – stolicy regionu świętokrzyskiego. Wedle legendy swoje powstanie zawdzięcza synowi Bolesława Szczodrego – Mieszkowi – przemierzającemu ongiś okoliczne knieje w pogoni za zwierzyną. Książę zgubił swoich towarzyszy i znużony usnął na polanie. Śniło mu się, że pojmali go zbrojcy i chcieli napoić trucizną. Wtedy pojawił się przed nim św. Wojciech i wyrył swoim pastorałem w ziemi krętą ścieżkę, która napelniła się wodą. Mieszko obudził się i zobaczył niedaleko źródło. Zaczerpnął wody, odnalazł kompanów, a odchodząc, na polanie zauważył białe kły dzika. Postanowił, że w tym miejscu wybuduje gród z kościołem. Strumień, dzięki któremu księciu wróci-

Pomnik Historii od 2017 r.

ły siły, nazwano Silnicą, a osadę Kielce, z czasem przybrała nazwę Kielce. Tyle mówi legenda. Jak było naprawdę, tego nie wiemy. W każdym razie niewielka osada nad Silnicą na przełomie X i XI wieku stała się własnością biskupów krakowskich. To tu na Wzgórzu Zamkowym w 1642 roku Jakub Zadzik, biskup krakowski i siewierski, doradca królów Zygmunta III Wazy i Władysława IV, wznosił Pałac Biskupów Krakowskich

Muzeum Narodowe
Pałac Biskupów Krakowskich
plac Zamkowy 1
25-001 Kielce
tel. (41) 344 40 15 wew. 213
lub 660 957 875
(pn-pt, godz. 7.30 - 15.30)
www.mnki.pl

godziny otwarcia:
wt-nd: 10.00 - 18.00
*Sobota jest dniem
wolnego wstępu
na ekspozycje stałe.*

Szerokość
geograficzna:
50.869027
Długość
geograficzna:
20.627443

„ku wygodzie swych następców”. Rezydencja, której architektem i budowniczym był Włoch Tomasz Poncino, pełniła swoją rolę do 1789 roku, kiedy to została przejęta przez Skarb Państwa. Jest to najlepiej zachowane w Polsce założenie z I poł. XVI wieku. Przetrwało prawie niezmienione od panowania dynastii Wazów. Przez lata wykorzystywane było jako siedziba władz administracyjnych. W I poł. XVIII wieku w jednym ze skrzydeł swoją siedzibę miała Szkoła Akademiczno-Górnicza, pierwsza w Polsce uczelnia techniczna założona przez Stani-

слава Staszica. Obecnie w dawnym Pałacu mieści się Muzeum Narodowe. Uwagę zwracają unikatowe elementy architektoniczne w postaci stropów ramowych z malowidłem centralnym, sceną *Sądu nad arianami* z 1638 roku (w Polsce zachowane są jedynie w Gdańsku – Ratusz główny – i Kielcach), obrazami pochodzącymi z warsztatu Tomasza Dolabelli. Można je podziwiać na pierwszym piętrze w pokojach biskupich. Na parterze rozlokowany został jeden z największych zbiorów staropolskich portretów z XVII i XVIII wieku osób świeckich i duchownych z kolekcji znamienitych rodów Popielów, Soltyków, Wielopolskich. Malarstwo zachodnioeuropejskie reprezentują

Biskup Andrzej Stanisław Załuski to współzałożyciel najstarszej w Polsce księżnicy publicznej w Warszawie – Biblioteki Załuskich. Jemu zawdzięczamy ziemniaka, bowiem jako pierwszy go importował. Na portrecie przedstawiony z sadzonką ziemniaka znajdującą się na stoliku.

takie dzieła jak *Zuzanna i starcy* Luki Giordana czy *Cudowny połów ryb* Dawida Teniersa (młodsze). Ale to nie wszystko. Na wystawie są eksponowane obrazy m.in. Piotra Michałowskiego, Józefa Chelmońskiego, Aleksandra Gierymskiego, Olgi Boznańskiej, Stanisława Wyspiańskiego, Leona Wyczółkowskiego, Józefa Pankiewicza. Inne sale muzeum prezentują wysokiej klasy wyroby rzemiosła artystycznego obejmujące czasy od baroku po lata międzywojenne. I tak zobaczyć tu można ceramikę wraz z największą kolekcją porcelany śmielowskiej, szkła i metale secesyjne, rokokowe i polskie meble z przełomu XVIII i XIX wieku. Miłośnicy militariów także nie będą

zawiedzeni. Wśród broni europejskiej oraz wschodniej szabli husarskich i karabel uwagę przykuwają kolczuga z misiurką oraz rzadki w zbiorach polskich kirys husarski. Sala Marmurowa mieszcząca się w jednym z narożników parteru kryje Sanktuarium Marszałka Piłsudskiego. Na postumencie ułożono maskę pośmiertną Marszałka, a niszę zdobi popiersie z brązu.

Żadna porządna rezydencja nie mogła się obejść bez ogrodu. Obecny, na tyłach Pałacu, zrekonstruowano na wzór włoski. Wokół środkowej, geometrycznej części rosną pachnące jabłonie, graby i lipy. Nie pozostaje nic innego, jak przysiąść na jednej z ławeczek i rozkoszować się widokiem na miasto.

Na wprost pałacu znajduje się katedra Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny. Świątynia stoi na miejscu dawnej kolegiaty romańskiej ufundowanej przez biskupa krakowskiego Gedeona w 1171 roku. Zniszczona przez wojska Konrada Mazowieckiego w XIII wieku swoją obecną formę uzyskała w czasach baroku. Od lat 70. XX wieku funkcjonuje jako bazylika mniejsza. Jej wczesnobarokowe wnętrza zdobi ołtarz główny wyrzeźbiony przez Antoniego Frąckie-

wicza w 1728 roku według projektu włoskiego mistrza Baltazara Fontany. Zachowały się XVII-wieczne stalle, a ze starszych zabytków tryptyk łagiewnicki z około 1500 roku i obraz Matki Boskiej Różańcowej Łaskawej Kieleckiej. W skarbcu katedry przechowywane są relikwie m.in. św. Wojciecha i św. Stanisława.

Niedaleko znajduje się Dworek Laszczyków. Modrzewiowy, parterowy, na ceglanej podmurówce, kryty gontem z XVIII

Parafia Katedralna
pw. Wniebowzięcia
NMP w Kielcach
Plac Najświętszej
Maryi Panny 3
25-010 Kielce
tel. (41) 344 63 07
www.kielcekatredra.pl

godziny otwarcia:
pn-pt: 10.00 - 17.00
*Z wyjątkiem czasu gdy
sprawowana jest liturgia.*

Szerokość
geograficzna:
50.868844
Długość
geograficzna:
20.62888

Biesak-Białogon, Kadziel-
nia, Karczówka, Slichowice im.
Jana Czarnockiego oraz Wietrznia im.
Jana Rubinowskiego.

wieku. Jedyny taki w mieście. Warto skierować się do Ośrodka Myśli Patriotycznej i Obywatelskiej znajdującego się w budynku byłego więzienia kieleckiego. Można tu obejrzeć Multimedialną Wystawę Historyczną, pamiątki związane z powstaniem kościuszkowskim i styczniowym, zesłaniami na Syberię, pamiątki po więźniach z II wojny światowej oraz lat 1945–1956.

Kielce to nie tylko miasto pełne historycznych budowli. Wyróżnia je obecność rezerwatów przyrodniczo-geologicznych, których jest tu aż pięć:

Bartków k. Zagnańska

Opuszczamy Kielce i kierujemy się do Wąchocka, gdzie leży opactwo cystersów. Po drodze, jadąc w stronę Skarżyska-Kamiennej, możemy zajrzeć do Bartkowa k. Zagnańska, gdzie stoi słynny dąb Bartek. Ostatnie badania wskazują, że ma około 670 lat. Ten potężny i rozłożysty pomnik przyrody został objęty ochroną od 1954 roku. Legendy mówią, iż w jego cieniu odpoczywali

królowie Bolesław Krzywousty, Władysław Jagiełło, a Jan Sobieski ze swoją żoną Marysią mieli ukryć w jego dziupli skarb.

Dojeżdżamy do Skarżyska-Kamiennej i znajdującego się tu Muzeum im. Orła Białego. Mieści się ono w budynku zawiadowcy dawnej huty „Rejów” i prezentuje m.in. eksponaty z II wojny światowej. Kolekcja militariów liczy ponad sześć tysięcy eksponatów, w tym kilkadziesiąt pojazdów wojskowych i armat.

Dąb Bartek
26-050 Zagnańsk
www.zagnansk.pl

Szer. geograficzna:
50.987507
Dł. geograficzna:
20.649951

Muzeum im. Orła Białego
ul. Słoneczna 90
22-110 Skarżysko-Kamienna
tel. (41) 252 02 31
www.muzeum.skarzysko.pl

godziny otwarcia:
codziennie
I-III, XI-XII:
8.00 - 16.00
IV, IX : 8.00 - 19.00
V-VIII: 8.00 - 20.00
X: 8.00 - 18.00

Szer. geograficzna:
51.087808
Dł. geograficzna:
20.850206

Skarżysko- -Kamienna

Dzieje tego niewielkiego miasta nad Kamienną, niedaleko od Starachowic, nierozdzielnie splotły się z zakonem cystersów, jedną z największych potęg średniowiecznej Europy. Opactwo, które należy do najbardziej wartościowych i najlepiej zachowanych budowli romańskich, ufundował biskup krakowski Gedko Gryfita w 1179 roku jako kolejną filię burgundzkiego opactwa Morimond na ziemiach polskich.

Budowa kamiennego klasztoru powstałego z ciosów tutejszego jasnego i czerwonego w układzie pasowym piaskowca została ukończona prawdopodobnie w latach 30. XIII wieku. Kierował nią włoski mistrz, który praco-

Pomnik Historii od 2017 r.

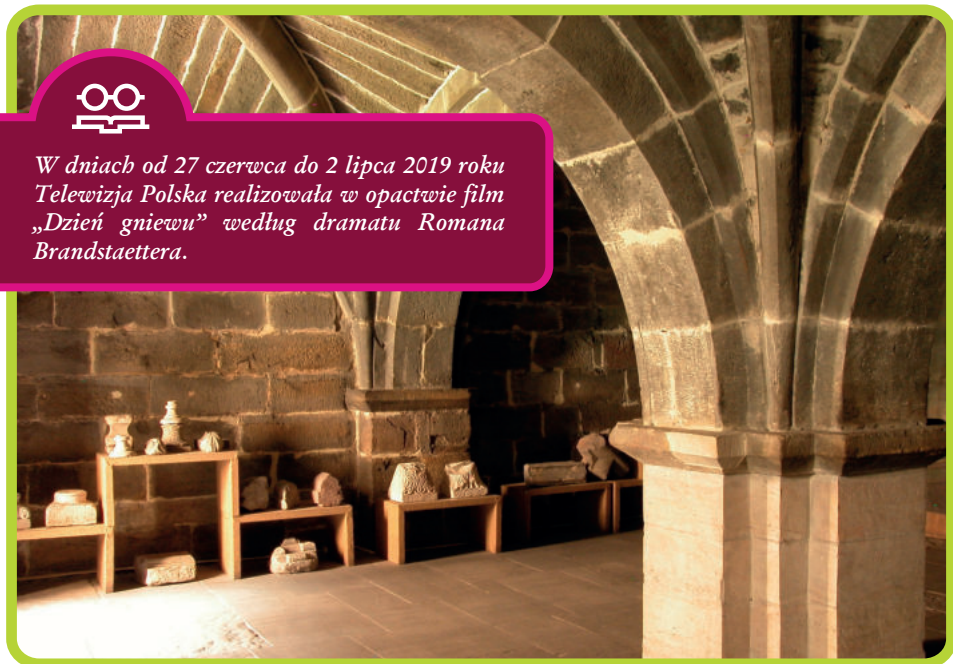
wał przy wznoszeniu cysterskich kościołów, m.in. w Casamari i San Galgano. Do dzisiaj przetrwał romański układ zespołu klasztornego. Później klasztor wielokrotnie przebudowywano. Barok przyniósł obecną formę baszt oraz wspaniałe organy.

Kościół ma świetną akustykę. Odbывające się w opactwie koncerty organowe Bacha ściągają rzesze miłośników muzyki tego gatunku.

Obecnie podziwiać można późnoromański kościół klasztorny pw. Najświętszej Maryi Panny i Świętego Floriana

W dniach od 27 czerwca do 2 lipca 2019 roku Telewizja Polska realizowała w opactwie film „Dzień gniewu” według dramatu Romana Brandstaettera.

Opactwo Cysterskie
ul. Kościelna 14
27-215 Wąchock
tel. (41) 275 02 00
www.wachock.cystersi.pl

godziny otwarcia:
pn-pt: 9.00 - 12.00,
14.00 - 17.00

w niedziele i święta:
14.00 - 17.00

(w okresie letnim do 20.00)
*Zwiedzanie odbywa się o pełnych
godzinach z przewodnikiem.*

Szerokość
geograficzna:
51.075344
Długość
geograficzna:
21.015772

zbudowany na planie krzyża i sam klasztor z doskonale zachowanymi romańskimi wnętrzami. Kapituła (sala zebrań) przykryty jest sklepieniem krzyżowo-żebrowym wspartym na kolumnach z bogato dekorowanymi ornamentem roślinnym kapitelami. Z kolei bazy kolumn ozdobione są symbolami lwów, wilków, smoków i gołębi. Refektarz (jadalnia), gdzie współcześnie mieszkający tu cystersi spożywają posiłki, wyróżniają płaskorzeźby na wspornikach pokryte ornamentem roślinnym z charakterystyczną wyrzeźbioną głową mnicha. Jeśli ktoś chce spróbować lepiej

poznać zakonne życie, to czekają na niego pokoje z widokiem na dziedziniec. W krużgankach znajduje się krypta grobowa mjr. Jana Piwnika „Ponurego” – dowódcy Świętokrzyskich Zgrupowań AK, a w budynku klasztornym obok furty mieści się Muzeum O. Cystersów powstałe w oparciu o unikatową kolekcję pamiątek z okresu powstań narodowych zgromadzonych przez ks. ppłk Walentego Ślusarczyka. W muzeum przechowywane są listy hetmana Bogdana Chmielnickiego, bohatera narodowego Ukrainy. Zespół Opactwa Cystersów w Wąchocku jest jednym z najważniejszych obiektów europejskich szlaków kulturowych – Szlaku Cysterskiego.

Starachowice

Zostawiamy Wąchock i podążamy do serca świętokrzyskiego, do Ziemi Świętego Krzyża. Zanim tam dotrzemy, warto zatrzymać się w Starachowicach. Tamtejsze Muzeum Przyrody i Techniki „Ekomuzeum” im. Jana Pazdura na ośmiu hektarach prezentuje dwa dawne zakłady wielkopiecowe z XIX wieku z zachowanym, jedynym w Europie, hutniczym ciągiem technologicznym. Starachowice w Polsce powojennej słynne były z Fabryki Samochodów Ciężarowych „Star”. Całość wzbogaca wystawa paleontologiczna.

Często w drodze w Góry Świętokrzyskie omija się Bodzentyn, choć miasteczko to ze wszech miar warto jest uwagi. Założone w połowie XIV wieku szczyliło się zamkiem biskupim, o którego świetności świadczą dziś potężne ruiny. Niedaleko od zamku wznosi się gotycki kościół pw. Wniebowzięcia NMP i Świętego Stanisława Biskupa z połowy XV wieku z tryptykiem bodzentyńskim wykonanym na początku XVI wieku przez ucznia Wita Stwosza – Marcina Czarnego. Koniecznie trzeba się również przejść przez miasto, podziwiając zachowany układ architektoniczny

**Muzeum Przyrody i Techniki
Ekomuzeum
im. Jana Pazdura
ul. Wielkopiecową 1
27-200 Starachowice
tel. (41) 275 40 83
www.ekomuzeum.pl**

godziny otwarcia:

IV-X:

wt, śr, pt: 8.00 - 16.00

czw: 8.00 - 17.00

sob, nd: 11.00 - 17.00

XI-III:

wt-pt: 8.00 - 15.00

sob, nd: 11.00 - 13.00

*Wejście do Muzeum o pełnych
godzinach odbywa się
w towarzystwie przewodnika.*

**Szer. geograficzna:
51.047881**

**Dł. geograficzna:
21.067891**

Parafia św. Stanisława
Biskupa Męczennika
ul. Kościelna 3
26-010 Bodzentyn
tel. 794 159 795

godziny otwarcia:
pn-pt: 17.30 - 19.00
sob: 8.00 - 9.00

*Zwiedzanie jest niemożliwe
w czasie trwania mszy,
podczas nabożeństw oraz innych
uroczystości kościelnych.*

Szer. geograficzna:
50.94209
Dł. geograficzna:
20.953708

Bodzentyn

Święta Katarzyna

Muzeum Mineralów
i Skamieniałości, Galeria
"Tajemnice Klejnotów"
Święta Katarzyna, ul. Kielecka 20
26-010 Bodzentyn
tel. (41) 311 21 16
lub 501 282 69
www.swkatarzyna-muzeum.pl

godziny otwarcia:
V-VI: pn-sob: 9.00 - 18.00
nd: 9.00 - 17.00
VII-VIII:
pn-nd: 9.00 - 18.00
IX, X, IV, ferie:
pn-nd: 9.00 - 17.00
XI-III (czynne na żądanie):
pn-sob: 9.00 - 17.00

Szer. geograficzna:
50.906377
Dł. geograficzna:
20.88178

Krajno- -Zagórze

średniowiecznych miast z dwoma rynkami i murami miejskimi z połowy XIV wieku.

Z Bodzentyna do Świętej Katarzyny jest około 10 kilometrów. Miejscowość przez wieki słynęła z klasztoru bernardynek założonego tu już w połowie XV wieku. Trzeba tu zobaczyć kolekcję Muzeum Mineralów i Skamieniałości „Tajemnice Klejnotów” ze zbiorami z całego świata oraz szlifiernię krzemienia

pasiastego.

Święta Katarzyna to doskonale miejsce wypadowe na Łysicę, jedno z najwyższych wzniesień Gór Świętokrzyskich (614 m n.p.m.) należące do Korony Gór Polskich.

Zaledwie w kilka minut samochodem ze Świętej Katarzyny dojeżdżamy do Parku Rozrywki i Miniatur Sabat Krajno, w którym zwiedzić można niemal cały świat w skali 1:25. Znajdują się tu plac św. Piotra w Rzymie, katedra Notre Dame, wieża Eiffla, World Trade Center czy

**Park Rozrywki i Miniatur
SABAT KRAJNO**
Krajno-Zagórze 43c
26-008 Górno
tel. 505 505 654
www.sabatkrajno.pl

godziny otwarcia:
pn-pt: 10.00 - 17.00
sob-nd: 10.00 - 18.00

Szer. geograficzna:
50.896705
Dł. geograficzna:
20.857093

Huta Szklana

Jerozolima z Kopułą na Skale. W zimie w Krajinie funkcjonuje stok narciarski. Miłośnicy białego szaleństwa mają tu do dyspozycji trasę zjazdową o długości 800 metrów, szkółkę narciarską oraz wypożyczalnię sprzętu.

Ruszamy dalej do Huty Szklanej, gdzie u stóp Świętego Krzyża znajduje się zrekonstruowana osada średniowieczna pozwalająca przeżyć się w czasie do XII wieku. Na zwiedzających czekają domy m.in. kowala, garncarza czy zielarki skupionych na swoich codziennych czynnościach. Z Huty Szklanej wędrujemy na Święty Krzyż.

Osada Średniowieczna
Huta Szklana 37
26-004 Bieliny
tel. (41) 260 81 56
www.osadasredniowieczna.eu

godziny otwarcia:
codziennie
9.00 - 18.00

Szer. geograficzna:
50.862756
Dł. geograficzna:
21.018989

Pobenedyktynski zespół klasztorny oraz przedchrześcijańskie obwałowania kamienne na Łysej Górze

Nie ma chyba w Polsce takiego drugiego miejsca, które by tak mocno nie pobudzało ludzkiej wyobraźni, sycąc ją niesamowitymi opowieściami, jak Łysiec (Łysa Góra, 595 m n.p.m.) i jej okolice. Wedle legendy to tu miały się odbywać sabaty czarownic, diable harce. Dominująca w krajobrazie prastarej puszczy jodłowej z kamiennymi gołoborzami wyniosłość doskonale nadawała się na siedzibę bogów. Kronikarz Jan Długosz pisał, że „(...) na jej szczycie znajdować się miała bożnica w bałwochwalstwie żyjących Słowian, gdzie (...) podług innych czczono tu bożyszcza: Świst, Poświst, Pogoda...”.

Pomnik Historii od 2017 r.

Jakby nie było i jakimi by imionami nie nazywać tej pogańskiej triady, z kultem przedchrześcijańskim naukowcy wiążą dobrze zachowane pozostałości kamiennego wału z około IX – XI wieku otaczającego szczyt góry. A znaleziska archeologiczne z okresu wpływów rzymskich i czasów jeszcze wcześniejszych dowodzą na niej ludzkiej obecności. Wiele wskazuje na to, że na wierzchołku przez tysiące lat odbywały się obrzędy poświęcone bóstwom. Wszystko zmieniło się wraz z nadejściem chrześcijaństwa. Na szczycie góry zbudowano, wkomponowany w oszałamiającą przyrodę, istniejący do dzisiaj klasztor czarnych mnichów benedyktynów.

Legenda mówi, że pierwsi benedyktyni pojawili się tu za Bolesława Chrobrego, który spełnił tym samym prośbę Dąbrówki. Ale tak naprawdę klasztor postawił Bolesław Krzywousty z komesem Wojsławem w I poł. XII wieku.

Okolo 1306 roku Władysław Łokietek, który wrócił z Węgier, podarował opactwu relikwie Drzewa Krzyża Świętego. Relikwie król węgierski Stefan I otrzymał od papieża Sylwestra II. Do Watykanu trafiły z rąk św. Heleny, matki cesarza Konstantyna Wielkiego. Legenda natomiast mówi o węgierskim księciu Emeryku – synu króla Stefana – który przybył do Polski i w wyniku objawienia ofiarował relikwie opactwu. Przekaz głosi, że w trakcie polowania w borach lysogórskich Emeryk zgubił się, podążając za wspianiałym jeleniem. Gdy już zamierzał się na zwierzę, zobaczył pomiędzy jego rogami świetlisty krzyż. Oślepiiony odstąpił od zamiaru zabicia potężnego rogowca. Zmęczony dotarł na polanę, gdzie ukazał mu się anioł, który obiecał, że znajdzie drogę do ludzi,

którzy go nakarmią i napoją, ale w zamian będzie musiał im oddać to, co ma najcenniejszego. Jak anioł rzekł, tak się stało. Emeryk trafił do benedyktynów na Łysą Górę, którzy troskliwie się nim zajęli. W podziękę podarował im cenne relikwie.

Jakkolwiek by nie było, od tego momentu na Święty Krzyż – miejsce słynące łaskami – zaczęli przybywać pielgrzymi. Wśród nich nie brakowało królów i innych ważnych dostojników. Sam Władysław Jagiello był częstym gościem na Świętym Krzyżu, a drogę pokonywał zawsze pieszo. Do dzisiaj zachował się pradawny szlak pątniczy, tzw. Droga Królewska, biegnący z Nowej Słupi na szczyt góry. Na jej początku stoi kamienna figura pielgrzymy zwanego św. Emerykiem. Legenda mówi, że to pielgrzymujący rycerz, który został ukarany za swoją pychę, mówiąc, że dzwony kościelne zaczęły bić na jego cześć. Przemienił się w kamień i od tego czasu odbywa pokutę, posuwając się co rok o ziarno piasku.

Sanktuarium Relikwii
Drzewa Krzyża Świętego
Klasztor Misjonarzy
Oblatów Maryi Niepokalanej
Święty Krzyż 1
26-004 Bieliny
tel. (41) 317 70 21
www.swietykrzyz.pl

godziny otwarcia:
codziennie 9.00 - 17.00
*Istnieje możliwość oprowadzania
z przewodnikiem klasztornym.*

Szerokość
geograficzna:
50.859466
Długość
geograficzna:
21.051756

Podobno kiedy dotrze na szczyt, ma nastąpić koniec świata. Wyjątkowe znaczenie dla kultury i dziedzictwa języka polskiego miała biblioteka klasztorna, której zbiory zostały po kasacie klasztoru rozproszone. Z teŹże biblioteki pochodzą zachowane fragmentarycznie *Kazania Świetokrzyskie*. Te zaledwie dwie karty odtworzone z pociętych na paski kawałków pergaminu, którymi podklejono księgę pochodzącą

Dnia 11 czerwca 2006 roku na Świętym Krzyżu zasadzony został dąb Jana Pawła II wyhodowany z żołędzia najstarszego w Polsce dębu Chrobrego poświęconego przez Ojca Świętego.

z późniejszego okresu, to najstarszy dokument zapisany prozą w języku polskim z XIV wieku. Odnalazł je dopie-

ro pod koniec XIX wieku Aleksander Bruckner, wybitny sławista, historyk literatury i kultury polskiej, w petersburskiej bibliotece. Obecnie ten jeden z najcenniejszych zabytków języka polskiego przechowywany jest w Bibliotece Narodowej w Warszawie. Historia benedyktynów na Świętym Krzyżu zakończyła się w 1819 roku, kiedy nastąpiła kasata zakonu. Budynki klasztorne stały się wówczas więzieniem. Podczas powstania styczniowego swoje kwatery miał tu Marian Langiewicz.

W czasach carskich ze względu na srogie warunki klimatyczne nazywano je „Polskim Sachalinem”. W okresie międzywo-

jennym to więzienie o surowym rygorze zyskało ponurą sławę najcięższego. Przebywał w nim ukraiński przywódca OUN Stefan Bandera. W czasie II wojny światowej hitlerowcy trzymali tu jeńców radzieckich. O warunkach panujących w tym czasie świadczą napisy, że kanibalizm będzie karany rozstrzelaniem. Dzisiaj klasztor zajmują Ojcowie Misjonarze Oblaci Maryi Niepokalanej. Relikwie Drzewa Krzyża Świętego znajdują się w kaplicy Oleśnickich obecnego XVIII-wiecznego kościoła pw. Świętej Trójcy wzniesionego w stylu barokowo-klasycystycznym.

Ołtarz główny kościoła zdobi wielki obraz przedstawiający Tróję Przenajświętszą autorstwa Franciszka Smuglewicza. Główną jego część zajmują siedzące postacie Boga Ojca i Jezusa Chrystusa, nad którymi unosi się Duch Święty w postaci gołębicy. Grupy aniołów rozmieszczone są wśród obłoków. Obraz jest wyjątkowy, gdyż przedstawienia Boga Ojca są niezwykle rzadkie.

W odrębnej podziemnej sali zabudowań klasztornych znajduje się krypta, w której wyeksponowano domniamaną mumię księcia Jeremiego Wiśniowiec-

kiego zwanego „Młotem na Kozaków”, z którego Henryk Sienkiewicz uczynił jednego z bohaterów powieści *Ogniem i Mieczem*. Do końca nie wiadomo, czy rzeczywiście są to szczątki ojca króla Michała Korybuta Wiśniowieckiego. Warto wstąpić także do Muzeum Misyjnego Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej (przedmioty z krajów misyjnych) oraz zobaczyć wystawę Świętokrzyskiego Parku Narodowego z makietą ukazującą pierwotny wygląd Gór Świętokrzyskich, najstarszych polskich gór, oraz sale eksponujące bogactwo przyrody i regionu. Świętokrzyski Park Narodowy

utworzony został w 1950 roku i obejmuje powierzchnię ponad 7626 hektarów. Jedną z najciekawszych jego atrakcji jest słynne gołoborze, które oglądać można z utworzonej specjalnie platformy widokowej. Rozciąga się z niej wspaniały widok panoramę Gór Świętokrzyskich. Równie pięknych wrażeń dostarczy widok z wyremontowanej wieży kościelnej.

Po trudach zwiedzania istnieje możliwość skorzystania z kuchni klasztornej, a w starej aptece, obecnie kawiarence, prócz kawy i herbaty można nabyć tradycyjne leki ziołowe.

Nowa Słupia

U podnóża Łysej Góry leży miejscowość Nowa Słupia ze słynną figurą klęczącego pielgrzyma św. Emeryka, do której można zejść Drogą Królewską. Znajduje się tu Muzeum Starożytnego Hutnictwa Świętokrzyskiego im. Mieczysława Radwana utworzone w miejscu, gdzie odkryto pozostałości dymarek z I – III wieku. W bezpośredniej bliskości muzeum funkcjonuje Centrum Kulturowo-Archeologiczne, na terenie którego odbywa się już od ponad 50 lat impreza plenerowa Dymarki Świę-

tokrzyskie. W mieście warto zajrzeć także do kościoła św. Wawrzyńca z połowy XVII wieku z barokowym wyposażeniem.

Z Nowej Słupi przez Ostrowiec Świętokrzyski z kolegiatą św. Michała Archanioła z początku XVII wieku, z której codziennie o godz. 12 rozlega się hejnał, możemy dojechać do jedynych w swoim rodzaju Krzemionek Opatowskich – królestwa krzemienia pasistego niezmiennie fascynującego od zamierzchłych czasów swoim wyglądem i właściwościami.

**Centrum
Kulturowo-Archeologiczne**
ul. Świętokrzyska 62
26-006 Nowa Słupia
tel. 517 349 983
www.dymarki.pl

godziny otwarcia:
V-X:

pn-sob: 9.00 - 17.00

nd: 10.00 - 18.00

*Dla zorganizowanych grup
obiekt czynny cały rok po
uprzedniej rezerwacji.*

Szer. geograficzna:
50.86101

Dł. geograficzna:
21.08071

Największy na świecie kompleks neolitycznych kopalni krzemienia pasiastego. Odkrył go w 1922 roku geolog Jan Samsonowicz. Kopalnie położone są na polu górnictwem w kształcie

paraboli o powierzchni ponad 78 hektarów, gdzie naliczono 4000 kopalni różnego typu. W tutejszym rezerwacie archeologicznym o powierzchni blisko 350 hektarów zobaczyć można wyjątkowo dobrze zachowany krajobraz nakopalniany. Haldy i leje poszybowe. Do zadaszonych ekspozycji przedstawiających sposób pracy starożytnych górników prowadzi drewniana ścieżka. Można również zwiedzić wyjątkowe

Pomnik Historii od 1994 r.

Światowe Dziedzictwo UNESCO od 2019r.

kopalnie komorowe. W zrekonstruowanych podziemiach sprzed 4–5 tysięcy lat na turystów czeka prawie 500-metrowa podziemna trasa turystyczna, w trakcie zwiedzania, której poznać można nie tylko geologię terenu, ale i pradawne techniki wydobywania krzemienia pasiastego, obejrzeć służące temu narzędzia i warunki, w jakich ówczesnym górnikom przyszło pracować. Wąskie korytaryze oświetlone słabo rozpraszającym

Na jednej ze ścian widnieje prehistoryczny rysunek wykonany węglem drzewnym o charakterystycznym kształcie. Prawdopodobnie przedstawia boginię o nieokreślonym imieniu. Być może wyobraża Matkę Ziemię, która miała chronić pracujących tu ludzi. Czaiło się na nich wszak wiele niebezpieczeństw. Pomoc sił wyższych była niezbędna. Wizerunek ten muzeum obróciło sobie za swoje logo.

Muzeum Archeologiczne
i Rezerwat „Krzemionki”

Sudół 135 a

27-400 Ostrowiec Świętokrzyski

tel. (41) 330 45 51

lub 669 970 499

www.krzemionki.pl

godziny otwarcia:

IV, X:

codziennie: 9.00 - 17.00

XI-III:

codziennie: 8.00 - 16.00

V-IX:

pn-pt: 9.00 - 18.00

sob, nd: 10.00 - 18.00

Szerokość

geograficzna:

50.971961

Długość

geograficzna:

21.490006

Odbывают się tu warsztaty
i imprezy plenerowe. Muzeum
oferuje również interesujące lekcje
muzealne.

mrok luczywem, głośny odgłos rozlu-
pywanych konkracji krzemienia – tak
najprawdopodobniej wyglądała co-
dzienność górniczego życia.

Na surowiec, jakim był krzemień pasia-
sty, przed tysiącami lat było duże zapo-
trzebowanie. Przedmioty z niego wyko-
nane rozchodziły się w promieniu kilku-
set kilometrów. Świadczą o tym znalezi-
ska krzemiennych siekier z tutejszych
kopalni z terenu Słowacji, Czech, Ukra-
iny czy Niemiec. Na terenie Krzemio-
nek odtworzono wioskę neolityczną.

Bałtów

Z Krzemionek warto pojechać do oddalonego o kilka kilometrów Bałtowa. To tu odkryto tropy allozaura, stegozaura i komso-gnata – dinozaurów, które stały się inspiracją do stworzenia w tym miejscu

Bałtowskiego Parku Jurajskiego. Obecnie podziwiać w nim można sto modeli dinozaurów odtworzonych w skali 1:1. Stale rozbudowywany kompleks aktualnie obejmuje Zwierzyniec Bałtowski, Żydowski Jar, Szwajcarię Bałtowską, Wioskę Świętego Mikołaja, Prehistoryczne Oceanarium, Krainę Koni i wiele innych atrakcji.

1996-14 MIEJSCA
JURA

JuraPark Bałtów
Bałtów 8a
27-423 Bałtów
tel. (41) 310 10 13
lub 533 979 221
www.juraparkbaltow.pl

godziny otwarcia:
między 9.00 - 19.00
Warto wcześniej
zaplanować wizytę
odwiedzając stronę:
[https://juraparkbaltow.pl/
godziny-otwarcia/](https://juraparkbaltow.pl/godziny-otwarcia/)

Szer. geograficzna:
51.017417
Dł. geograficzna:
21.549022

Podążamy dalej do królewskiego miasta Sandomierz. Na trasie przejazdu odnajdziemy Opatów. Wyróżnia go romańska Kolegiata św. Marcina z Tours wzniesiona około połowy XII wieku z odlaną z brązu płaskorzeźbą tzw. Lamentem Opatowskim z I poł. XVI wieku ukazującym

żałobę po śmierci właściciela Krzysztofa Szydłowieckiego, zachowane mury miejskie z Bramą Warszawską oraz 450 metrów podziemnego systemu piwnic i składów ciągnących się pod opatowskim rynkiem i kamienicami udostępnionego turystom do zwiedzania. Z Opatowa do Sandomierza to już tylko około 30 kilometrów.

Opatów

Kolegiata św. Marcina
ul. Gen. "Grota" Stefana
Roweckiego 8
27-500 Opatów
tel. 519 368 913

www.kolegiataopatow.sandomierz.opoka.org.pl

godziny otwarcia:
pn-pt: 9.00 - 17.00
sob: 10.00 - 17.00
nd: 13.00 - 16.30

Szer. geogr.: 50.802607
Dł. geogr.: 21.42114

Sandomierz nad Wisłą to jedno z najstarszych i najbardziej urokliwych miast Polski. Wznosi się na siedmiu wzgórzach, stąd jego nazwa Mały Rzym. I tak jak pod Rzymem ciągną się katakumby tak pod Sandomierzem niezliczone piwnice, których część połączona została Podziemną Trasą Turystyczną i udostępniona do zwiedzania. Całość dopełniają malownicze wąwozy. W XI wieku Gall Anonim określa Sandomierz, obok Krakowa i Wrocławia, jako jedną z głównych siedzib królestwa polskiego: „Boleslausvero, in Wratislaw, et in Cracovia, et in Sandomir, sedes regni principales obtinuat, sedes regni principales”.

Pomnik Historii od 2017 r.

Lokowane ponownie na prawie magdeburskim w 1286 roku miasto zachwyca architekturą, która przetrwała dziejowe zawieruchy. A nie było ich mało. Szczególnie we znaki dały się najazdy mongolskie w XIII wieku, które obracały w przynę miasto, mordując na potęgę mieszkańców. Okrutni najeźdźcy nie mieli litości dla tutejszych dominikanów. W 1260 roku Sadok i jego 48 współbraci zostało zamordowanych w kościele św. Jakuba. Dominikanie zginęli, śpiewając antyfonę *Salve Regina*, i zostali zaliczeni w poczet błogosławionych męczenników.

Sandomierscy zakonnicy klasztoru i szpitala jezuitów byli szkoleni w udzielaniu pomocy tonącym w Wiśle. To dzięki nim zrodziło się w Polsce ratownictwo wodne.

Centrum Informacji
Turystycznej w Sandomierzu
Rynek 20
27-600 Sandomierz
tel. (15) 644 61 05
www.sandomierz.travel

godziny otwarcia:
15 IV-XIII:
pn-nd: 10.00 - 18.00
IX:
pn-nd: 9.00 - 17.00
X-14 IV:
pn-pt: 8.00 - 16.00
sob, nd: 9.00 - 17.00

Szerokość
geograficzna:
50.679321
Długość
geograficzna:
21.750202

trasy turystycznej.

W ciągu następnych stuleci miasto znacząco wzbogaciło się na handlu, głównie zbożem. Wojny szwedzkie jednak znowu je zniszczyły, przez co podupadło w czasie zaborów, raz będąc pod kuratelą Austriaków, to znowuż Rosjan. Obecnie Sandomierz, dzięki kręconemu tu od 2008 roku serialowi *Ojciec Mateusz*, przeżywa renesans zainteresowania.

O tym, jak straszne i dotkliwe były spustoszenia spowodowane przez Tatarów, świadczą opowiadane tu wciąż legendy, a szczególnie ta o dzielnej Halinie Krępiance. Kobieta podczas najazdów straciła ojca i męża. Pałała żądzą zemsty. Ukartowawszy cały plan z wójtem Sandomierza, dostała się do obozu wroga i obiecała, że podziemnymi tunelami zaprowadzi go do miasta. Fortel się udał. Długo wodziła Tatarów podziemnymi korytarzami. W pewnym momencie wtajemniczeni w zasadzkę sandomierzanie zasypali otwory wejściowe głazami. Tatarzy zginęli, a wraz z nimi Krępianka. Upamiętnia ją sgraffito zdobiące jedną ze ścian podziemnej

*W 2017 roku, przy sandomierskim rynku, otwarta została wystawa **Świat Ojca Mateusza**. Zwiedzający mogą wejść do kościoła, osobiście odwiedzić plebanie księdza Mateusza Żmigrodzkiego oraz inne kultowe wnętrza znane z serialu *Ojciec Mateusz*. Atrakcją są również naturalnych rozmiarów postaci woskowe aktorów, gospodyni Natalii Borowik czy policjanta Mieczysława Nocula.*

Odwiedzając Sandomierz, można poczuć klimat średniowiecznego miasta. W obrębie miasta, na stosunkowo niewielkim obszarze, znajduje się kompleks budynków o unikatowym znaczeniu historycznym i architektonicznym. Na Wzgórzu Miejskim, gdzie rozpościera się rynek, wznosi się piętrowy gotycko-renesansowy ratusz z renesansową attyką. Wokół miasta biegły mury obronne, których pozostałości zachowały się w postaci Bramy Opatowskiej czy Furty Dominikańskiej (tzw. Ucha Igielnego).

Wzgórze Katedralne to prawdziwy raj dla miłośników architektury. Prześledzić tu można style gotycki, barokowy i historyzujący. Najważniejszym jego elementem jest bazylika katedralna Narodzenia Najświętszej Maryi Panny. Ta gotycka świątynia pyszni się bizantyjsko-ruskimi freskami ufundowanymi przez Władysława Jagiełłę. Obok katedry stoją: Dom Długosza wzniesiony przez jednego z najbardziej znanych polskich historyków dla zgromadzenia księży mąsjonarzy oraz zwieńczony attyką gmach jednej z najstarszych szkół średnich w Polsce – słynnego Collegium Gostomianum.

Niedaleko, bo zaledwie około 100 metrów od katedry na Wzgórzu Zamkowym wznosi się Zamek Kazimierzowski zbudowany na miejscu dawnego grodu. Obecnie jest siedzibą Muzeum Okręgowego. Na zachód od Zamku widnieje Wzgórze Świętojakubskie z najcenniejszym zabytkiem Sandomierza – późno-romańskim kościołem św. Jakuba z XIII wieku. Jest to jedna z pierwszych wzniesionych z cegły budowli romańskich

w Polsce. Wejście do kościoła zdobi uskokowy, dwudzielny portal dekorowany glazurowaną ceglą o ornamentach roślinnych, geometrycznych i plecionkowych. Na Wzgórzu św. Jakuba leży winnica ojców dominikanów, którzy po przeszło pięciuset latach odnowili tradycje winiarskie tego miejsca.

Dla spragnionych kontaktu z przyrodą niesamowitym przeżyciem będzie wizyta w Górach Pieprzowych o charakterystycznej fakturze brunatno szarych skał, których drobinki do złudzenia przypominają ziarenka pieprzu. Wśród specyficznej roślinności Gór Pieprzowych na szczególną uwagę zasługuje rosarium, największe być może skupisko gatunków dzikich róż w Europie. Ze szczytu rozciąga się także wspaniały widok na Sandomierz i okolice, na wijącą się w dole Wisłę z płynącymi po niej statkami wycieczkowymi. Wąwozy lessowe, którymi poprzecinany jest Sandomierz, niezmiennie przyciągają swoim urokiem. Wśród nich najokazalszy to Wąwóz Królowej Jadwigi będący pomnikiem przyrody. Ma pół kilometra długości, a jego ściany sięgają nawet piętnastu metrów wysokości.

Pocysterski Zespół
Klasztorny
Kościół p.w. św. Floriana
ul. Krakowska 78
27-660 Koprzywnica
tel. (15) 847 62 02

godziny otwarcia:
codziennie
kościół dostępny
(poza godzinami nabożeństw)
po wcześniejszym uzgodnieniu.

Szer. geograficzna:
50.594274
Dł. geograficzna:
21.574179

Koprzywnica

Czas na tajemniczy zamek Krzyżtopór w Ujeździe. Zanim jednak przyjdzie nam zwiedzać ten spektakularny Pomnik Historii, to po drodze, w odległości 17 kilometrów od Sandomierza, znajduje się Koprzywnica z opactwem cystersów i klasztornym kościołem pw. Świętego Floriana. Można podziwiać tu zabudowania romańskie z elementami gotyku z połowy XIII wieku, a na szczególną uwagę zasługują gotyckie freski i renesansowy nagrobek braci Niedrzewickich autorstwa architekta i rzeźbiarza Santiogo Guccio.

Z Koprzywnicy warto udać się do Sulisławic, małej miejscowości z kościołem pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny z XIII wieku. W zakrystii mieści się Izba Pamięci organizacji „Odwet” i oddziału partyzanckiego „Jędrusie”, który podczas II wojny światowej, w podziemiach kościoła, drukował tajne pismo „Odwet”. Tuż obok w XIX wieku wzniesiono drugi kościół pw. Najświętszej Maryi Panny z cudownym obrazem Matki Boskiej „Misericordia Domini”, który do pobliskiej wioski przywiozła w 1610 roku branka, Rosjanka Dorota Ogrufina.

Sulisławice

Sanktuarium
Matki Bożej Bolesnej
Misericordia Domini
Sulisławice 91
27-670 Łonów
tel. (15) 866 93 62
lub (15) 864 23 83
www.sulislawice.pl

godziny otwarcia:
codziennie
kościół dostępny
(poza godzinami nabożeństw)
po wcześniejszym uzgodnieniu.

Szer. geograficzna:
50.587633
Dł. geograficzna:
21.468358

Klimontów

Z Sulisławic podążamy do Klimontowa, jaśniejącego perłą baroku, wspaniałą kolegiatą pw. św. Józefa. Jej fundatorem był Jerzy Ossoliński, Kanclerz Wielki Koronny za panowania Władysława IV. Budowę kolegiaty rozpoczęto

w 1643 roku według projektu architekta włoskiego Wawrzyńca Senesa nawiązującego do architektury kościoła Santa Maria della Salute w Wenecji. Szczególnie urokliwie kolegiata prezentuje się z wzniesionego na wzgórzu przez Jana Ossolińskiego w 1613 roku klasztoru poddominikańskiego i renesansowego kościoła św. Jacka.

Kościół Rzymskokatolicka
pw. św. Józefa
ul. Krakowska 4
27-640 Klimontów
tel. (15) 866 15 38
www.parafia.klimontow.pl

godziny otwarcia:
codziennie
*Kościół dostępny
(poza godzinami nabożeństw)
po wcześniejszym uzgodnieniu.*

Szer. geograficzna:
50.657768
Dł. geograficzna:
21.448815

I wreszcie zamek Krzyżtopór. Dzieło życia wojewody sandomierskiego Krzysztofa Ossolińskiego, który rozpoczął jego budowę w 1627 roku. Jest to rezydencja w stylu włoskim typu „palazzo in fortezza”, czyli łącząca pałacową wygodę z funkcjami obronnymi. Pieczę nad całością prac budowlanych sprawował Wawrzyniec Senes.

Historia powstania palacu i jego świetności kryje wiele tajemnic. Niewątpliwie jednak na układ przestrzenny zamku wpłynęły zainteresowania Ossolińskiego, który pasjonował się astrologią i symboliką. I tak budowla wzniesiona została na wzór kalendarza: 4 baszty –

Pomnik Historii od 2018 r.

4 pory roku, 12 sal – 12 miesięcy, 52 komnaty – 52 tygodnie i 365 okien – 365 dni w roku kalendarzowym. Nieprzypadkowo umieszczono tu też z lewej strony portalu wjazdowego wieży bramnej hieroglif W przypominający stylizowaną literę. Według ornamentyki aramejskiej oznacza wieczne trwanie. Główną jednak dekorację bramy zamkowej stanowiły dwie masywne płaskorzeźby, od których wywodzi się nazwa tego miejsca: symbolizujący kontrreformacyjne poglądy Ossolińskiego krzyż oraz herb rodu Topór.

Wbrew zakłębom nic nie trwa wiecznie i niedługo dane było cieszyć się Ossolińskim tą wzniesioną
z rozmachem

Podobno jedna z sal zamku Krzyżtopór miała szklany sufit z wielkim akwariem. Biesiadowano więc pod szklanym stropem wypełnionym wodą. Ale podczas jednej srogiej zimy woda zamarzła i rozsadziła akwarium.

Institucja Kultury
Zamek Krzyżtopór w Ujeździe
Ujazd 73
27-570 Iwaniska
tel. (15) 860 11 33
www.krzyztopor.org.pl

godziny otwarcia:
codziennie

IV-VIII: 8.00 - 20.00

IX-X: 8.00 - 18.00

XI-II: 8.00 - 16.00

III: 8.00 - 18.00

Szerokość
geograficzna:

50.713986

Długość
geograficzna:

21.310342

siedzibą, która przed powstaniem Wersalu była największą tego typu budowlą w Europie. Krzysztof Ossoliński zmarł rok po ukończeniu budowy. Pozostawił po sobie majątek, który odziedziczył jego syn Krzysztof Baldwin Ossoliński. Po śmierci

Podobno w roku przestępnym w zamku odsłaniano 366 okno.

Krzysztofa Baldwina Ossolińskiego (1649 rok) pałac odziedziczyła spokrewniona z nim rodzina Kalinowskich. Pałac został ograbiony w czasie potopu przez Szwedów (1655 rok). Zamieszkały był do roku 1770, kiedy to został

zniszczony przez wojska rosyjskie. Ostatnimi właścicielami zamku do 1944 roku byli Orsetti.

Obecnie zamek stanowi trwałą ruinę udostępnioną do zwiedzania. Wygodne, szerokie schody umożliwiają zwiedzanie również tym turystom, którzy są mniej sprawni.

Często na zamkowym dziedzińcu odbywają się pokazy rycerskie i inne imprezy plenerowe ze spektakularnymi festiwalami historii ognia i światła. Powodzeniem cieszy się nocne zwiedzanie z pochodniami.

Z Ujazdu do Rytwian szlak wyznaczają miejscowości o starej metryce i ekscytującej przeszłości, o której nie dają zapomnieć wciąż obecne w krajobrazie charakterystyczne sylwetki kościołów, zamków i fortyfikacji. Staszów, Kurozwęki, Szydłów. Niektóre z nich zapomniane, inne odzyskujące swoją świetność.

Senny Staszów wita gotyckim XIV-wiecznym kościołem pw. Świętego Bartłomieja z kaplicą Matki Boskiej Różańcowej ufundowaną przez Tęczyńskich w 1613 roku. Pośrodku rynku stoi klasycystyczny

ratusz wzniesiony w XVIII wieku przez Augusta Aleksandra Czartoryskiego w stylu klasycystycznym. Ocieniony arkadami, nazywany kramnicami pełnił przez lata funkcję handlowo-usługową. Obecnie mieści bibliotekę i restaurację.

Niedaleko Staszowa, zbaczając trochę z trasy i jadąc w stronę Chmielnika, znajdują się Kurozwęki z barokowo-klasycystycznym pałacem z XVIII wieku (niegdyś zamkiem obronnym). Do posiadłości w latach 90. XX wieku powróciła rodzina Popiełów, ostatnich właścicieli, która odrestaurowała zespół pałacowy i udostępniła go do zwiedzania.

**Kościół pw.
św. Bartłomieja**
ul. Szpitalna 3
28-200 Staszów
tel. 797 920 195

www.swietybartlomiej.pl

godziny otwarcia:
codziennie
*Kościół dostępny
dla zwiedzających poza
godzinami odprawiania mszy.*

Szer. geograficzna:
50.563392
Dł. geograficzna:
21.171888

Staszów

Punkt Informacji Turystycznej
w Szydłowie
ul. Targowa 3
28-225 Szydłów
tel. (41) 354 53 13
www.szydlow.pl

godziny otwarcia:
pn-pt: 10.00 - 19.00
sob, nd: 9.00 - 19.00
*Poza sezonem turystycznym:
10.00-18.00*

Szer. geograficzna:
50.592596
Dł. geograficzna:
21.001054

Szydłów

Dla turystów przygotowano miejsca noclegowe, są tu restauracja, kawiarnia i browar. Pałac otacza rozległy park. Atrakcją zespołu jest m.in. mini ZOO, hodowla bizonów amerykańskich czy labirynt w kukurydzy.

Sześć kilometrów dalej znajduje się Szydłów – polskie Carcassonne.

Nazwane

tak zostało ze względu na dobrze zachowane pozostałości murów obronnych z blankami i strzelnicami okalających miasto wraz z ocalałą jedną z bram – Bramą Krakowską. Murowany zamek wzniesiony został przez Kazimierza Wielkiego. Miasto słynie od lat z wybornej śliwki szydłowskiej o wyjątkowym smaku i zapachu.

Kurozwęki

Pałac w Kurozwękach
KRAINA BIZONÓW

ul. Zamkowa 3

28-200 Staszów

tel. (15) 866 72 72

lub (15) 866 72 36

Recepcja | Rezerwacja

pn.-pt. 7:00-20:00;

sob. 8:00-19:00; nd. 8:00-18:00

www.kurozweki.com

godziny otwarcia:

Restauracja:

pn-nd: 7:00 - 19:00

Atrakcje:

pn-nd: 10.00 - 16.00

W dniach odbywania się imprez okolicznościowych, zwiedzanie pałacu odbywa się tylko na poziomie dziedzińca (dziedziniec i muzeum).

Szer. geograficzna:
50.597158

Dł. geograficzna:
21.100573

Pokamedulski zespół klasztorny *Pustelnia Złotego Lasu w Rytwianach*

Pustelnia Złotego Lasu – Eremus Silvae Aureae – drugi, po podkrakowskich Bielanych, ośrodek kamedulski w Polsce – powstała w 1624 roku. Ufundowali ją Jan Magnus Tęczyński, wojewoda krakowski oraz jego brat Gabriel. Kompleks obejmował kościół pw. Zwiastowania NMP, zabudowania klasztorne i gospodarcze oraz eremitorium, czyli zespół domków pustelniczych. Wszystko zostało zbudowane ściśle według kamedulskiego prawa budowlanego. W 1820 roku dokonano kasaty konwentu. Opuszczony klasztor powierzono ojcom reformatom, którzy jednak po upadku powstania styczniowego

Pomnik Historii od 2018 r.

zmuszeni byli do opuszczenia Rytwian. W 1925 roku do klasztoru powrócili kameduli, ale nie na długo. W 1935 roku świątynia stała się kościołem parafialnym. Od 2001 roku w zespole klasztornym działa Ośrodek Kultury i Edukacji „Źródło”.

Dziś można podziwiać kościół i jego barokowe wyposażenie oraz część parterowych zabudowań klasztornych z tzw. Eremem Tęczyńskiego – jedynym ocalałym domkiem pustelniczym. Krypty pod kościołem kryją groby

To tu kręcono sceny popularnego serialu Czarne Chmury, któremu poświęcono specjalne muzeum.

**Pustelnia Złotego Lasu
w Rytwianach**
ul. Klasztorna 25
28-236 Rytwiany
tel. (15) 864 77 95
www.pustelnia.com.pl

godziny otwarcia:
IV-IX:

pn-pt: 8.00 - 18.00
nd: 12.00 - 18.00

X-III:

pn-pt: 8.00 - 16.00
nd: 12.00 - 16.00

**Szerokość
geograficzna:**
50.519859

**Długość
geograficzna:**
21.242879

zakonników. W kapitułarzu znajduje się grobowiec rodziny Radziwiłłów, a w podziemiach kaplicy pw. Świętego Romualda leży sarkofag Stanisława Łukasza Opalińskiego. Ołtarz główny klasztoru zdobi obraz przeora rytwiańskiego klasztoru – Venanto da Subiaco. Do klasztoru przylega odtworzony duży ogród.

Urlop w pokamedulskim eremie to jedna z możliwości spędzenia wolnego czasu z dala od miejskiego zgiełku, w ciszy i spokoju. Bo cisza leczy. W Pustelni św. Benedykta – pierwszym odbudowanym domku – do dyspozycji

gości są sypialnia, pokój dzienny z kominkiem, łazienka, aneks kuchenny, kaplica. To sanktuarium ciszy zakłócają jedynie cieszące się powodzeniem imprezy plenerowe – Klasztorna Majówka, Klasztorny Odpust (15 sierpnia) i Leśna Apteka (ostatnia niedziela września) – ściągające rzesze pątników i turystów.

Pacanów

Po ciszy, spokoju i kontemplacji rytwiańskiego eremu, na drodze do Wiślicy – następnego Pomnika Historii, wizyta w Pacanowie, tak dla kontrastu, wydaje się jak podróż do innego świata. Nic w tym dziwnego, skoro to miasto Koziółka Matolka, bohatera historyjek rysunkowych Kornela Makuszyńskiego, na którego przygodach wychowały się pokolenia Polaków. Nieprzypadkowo powstało tu Europejskie Centrum Bajek im. Koziółka Matolka stanowiące nowoczesne połączenie edukacji i rozrywki.

Z Pacanowa pora wyruszyć w jeden z najbardziej

malowniczych regionów Polski – na Ponidzie.

Ten malowniczy obszar wyznaczony doliną Nidy jest bogaty w zabytki przeszłości i może pochwalić się najmniejszym pod względem ludności miastem w Polsce – Wiślicą. To na Ponidziu występują wyjątkowe parki krajobrazowe z rezerwatami przyrody, gdzie mieszkają takie osobliwości natury jak słonorośla w Owczarach czy relikty roślinności stepowej oraz nawet kilkunastometrowe minerały gipsu układające się w tzw. jaskółczy ogon jak tu u podnóża kościoła we wsi Chotel Czerwony.

Europejskie Centrum Bajki
im. Koziółka Matolka
ul. K. Makuszyńskiego 1
28-133 Pacanów
tel. (41) 376 50 79
www.centrumbajki.pl

godziny otwarcia:

IV-X:

pn-nd: 9.00 - 17.00

XI-III:

wt-nd: 9.00 - 16.00

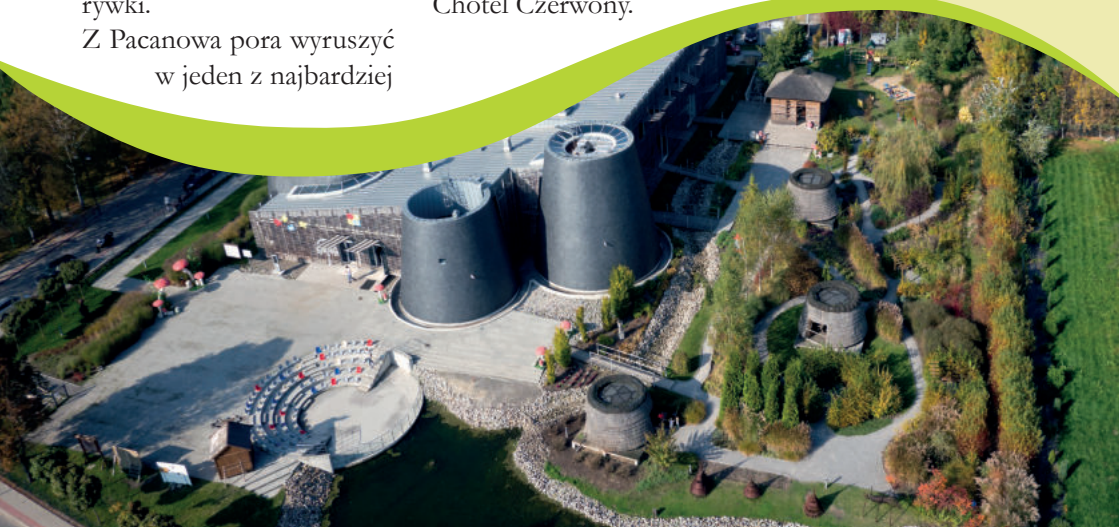

Szer. geograficzna:

50.39891

Dł. geograficzna:

21.043645

Zespół kolegiaty p.w. Narodzenia NMP wraz z reliktnami kościoła p.w. Św. Mikołaja oraz grodzisko w Wiślicy

Wiślica, obecnie najmniejsze pod względem ludności miasto Polski, była jednym z najważniejszych grodów wczesnośredniowiecznej Małopolski. To tu skupiała się władza administracyjna, polityczna i strategiczna. Rozwojowi osady pomogło jego dogodne położenie na szlaku handlowym wiodącym z Krakowa do Sandomierza, stanowiącym fragment drogi łączącej Pragę z Rusią Kijowską. Dzisiaj można zwiedzać bazylikę kolegiacką pw. Najświętszej Maryi Panny. Ten gotycki kościół został ufundowany przez Kazimierza Wielkiego na fundamentach dwóch wcześniejszych romańskich świątyń. W jego podzie-

Pomnik Historii od 2018 r.

miach zachował się jeden z najbardziej wartościowych zabytków romańskich tzw. płyta wiślicka lub płyta orantów z II poł. XII wieku. Płyta, pośród przedstawień roślinnych i fantastycznych zwierząt, przedstawia modlących się oraz lwy adorujące drzewo życia. Poniżej znajduje się inskrypcja: „hi conculcariquerunt in astra levaripossint et pariterve” (Ci pragną być deptani, aby się mogli wznieść ku gwiazdom). Osoby pokazane na płycie identyfikuje się z Bolesławem Kędzierzawym lub Kazimierzem Sprawiedliwym oraz jego z najbliższymi.

Kościelny ołtarz zdobi wczesnogotycka płaskorzeźba Madonny Łokietkowej. Według tradycji przed rzeźbą modlił

Przez lata gipsowe zagłębienie eksponowane w pawilonie archeologicznym identyfikowano jako misę chrzcielną i datowano na IX wiek. Późniejsze badania nie tylko nie potwierdziły tak wczesnej datacji obiektu, lecz także wskazały na zupełnie inną prozaiczną funkcję – służyła podobno do rozdrabniania wapiennej zaprawy.

Bazylika kolegiacka Narodzenia
Najświętszej Marii Panny
ul. Długosza 22
28 - 160 Wiślica
tel. (41) 379 20 39
lub (41) 379 20 42
www.parwislica.kielce.opoka.org.pl

godziny otwarcia:
codziennie
w okresie letnim: 7.00 - 18.30
w okresie zimowym: 7.00 - 16.30

Szerokość
geograficzna:
50.348844
Długość
geograficzna:
20.673838

się godzinami o zjednoczenie kraju i pomoc Władysław Łokietek. Kiedy zasnął znużony w kościele przysniła mu się Maryja, która doń przemówiła: „Władysławie, wstań, idź, a zwyciężysz”. Od tego czasu wiślicka Madonna zyskała miano Łokietkowej. Modlili się tu także królowa Jadwiga z królem Jagiellą. Tuż obok kolegiaty znajduje się pawilon archeologiczny kryjący relikty najstarszego zapewne podgrodzia Wiślicy oraz pozostałości świątyni identyfikowanej z kościołem pw. Świętego Mikołaja pochodzącym z przełomu XI i XII wieku. Obok kolegiaty stoi Dom Długosza zbudowany przez Jan Długosza w II poł. XV wieku. Z tego samego okresu pochodzi dzwonnica ufundowana również przez Długosza. W pobliżu Wiślicy, na południowym wschodzie od miasta, funkcjonowało grodzisko wzniesione około X wieku.

Straciło na znaczeniu w XIV wieku. Obecnie jest porośnięte bujną trawą i udostępnione do zwiedzania.

Busko-Zdrój

Z Poniżem kojarzą się również miejscowości Busko-Zdrój, Solec-Zdrój, Pińczów czy Jędrzejów. Będąc w tych okolicach, warto znaleźć choć moment, by zadbać o zdrowie i zrobić sobie chwilę przerwy na relaks... Uzdrawiska Busko-Zdrój i Solec-Zdrój ze swoim zapleczem

balneologiczno-turystycznym od lat cieszą się nieustającym zainteresowaniem. Busko zasobne w znakomite wody siarczkowej i solanki jodkowej ma prawie 200-letnią tradycję w leczeniu uzdrowiskowym. Natomiast w Solcu wypływa najsilniejsza siarczkowa, lecznicza woda – źródło Malina. Pomaga szczególnie na choroby narządu ruchu, reumatyczne, ortopedyczno-urazowe.

Solec-Zdrój

Uzdrowisko
Busko-Zdrój S.A.
ul. Rzewuskiego 1
28-100 Busko-Zdrój
tel. (41) 370 32 00
www.uzdrowiskobusko.pl

Szer. geograficzna:
50.457374
Dł. geograficzna:
20.720325

Baseny Mineralne
ul. Partyzantów 18
28-131 Solec-Zdrój
tel. (41) 377 65 65
rezerwacja zabiegów:
tel. (41) 377 65 55
www.basenymineralne.pl

godziny otwarcia:
codziennie
8.00 - 21.45

Szer. geograficzna:
50.359901
Dł. geograficzna:
20.884224

Pińczów

i Żydzi.

Pińczów. Miasteczko nad Nidą o zjawiskowej urodzie i intrygującej historii. Niegdyś stanowiło tygiel kultur i religii. Obok Rakowa Pińczów był głównym ośrodkiem arianizmu. W mieście funkcjonowały zakony katolickie, zbór kalwiński, gimnazjum protestanckie słynne w całej XVI-wiecznej ówczesnej Europie, nazywane Sarmackimi Atenami. W XVII wieku osiedlali się tu Szkoci, Francuzi, Niemcy

Liczną grupę stanowili Włosi, którzy otwierali swoje warsztaty kamieniarskie ze znanymi mistrzami takimi jak Mario Padovano i Santi Gucci, którzy z sukcesami wykorzystywali wapienne zasoby miejscowego kamieniołomu. Wszystkie te nacje zostawiły trwały ślad w postaci zachowanych do dzisiaj zabytków architektonicznych jak maniero-styczna kaplica św. Anny projektu Gucciego.

Centrum Informacji
Turystycznej w Pińczowie
ul. Piłsudskiego 2a
28-400 Pińczów
tel. (41) 357 54 04
www.muzeumitpinczow.pl

godziny otwarcia:

V-IX:

pn (od 01.VI): 10.00 - 16.00

wt, śr: 9.00 - 17.00

czw, pt: 9.00 - 16.00

sob, nd: 10.00 - 17.00

X-IV:

wt, śr: 9.00 - 16.00

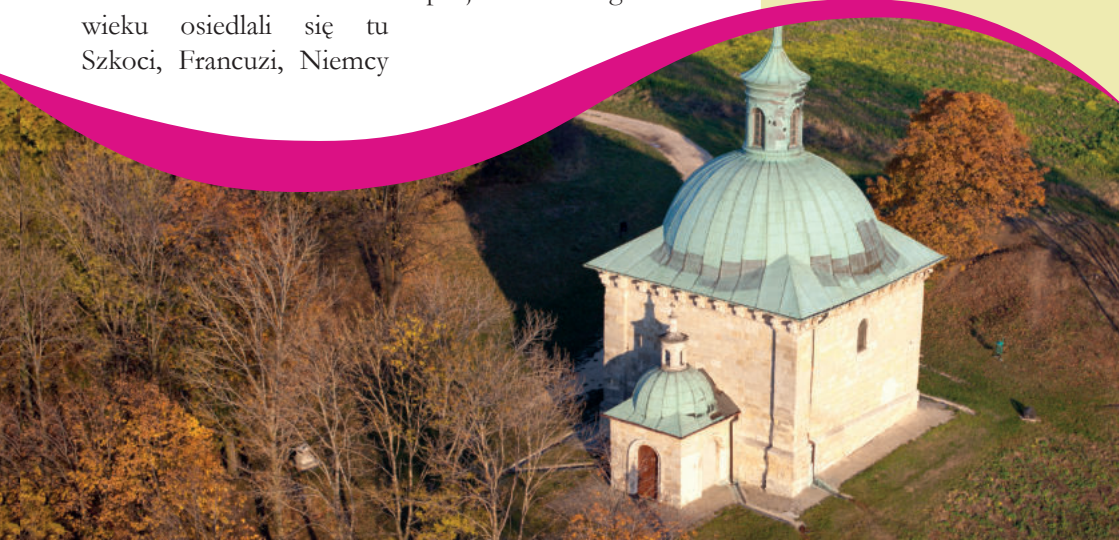
czw, pt: 9.00 - 15.00

sob, nd: 10.00 - 16.00

Szer. geogr.: 50.520636

Dł. geogr.: 20.527926

Jędrzejów

Jędrzejów wyróżnia archiopactwo cysterskie z 1140 roku, czyli dzisiejszy klasztor i sanktuarium oraz kościół pw. NMP i Świętego Wojciecha. W kaplicy kościoła znajduje się sanktuarium bł. Wincentego Kadłubka, krakowskiego biskupa oraz kronikarza w jednej osobie. W mieście warto zwiedzić Muzeum im. Przypkowskich z kolekcją zegarów słonecznych, przyrządów astronomicznych

i biblioteką starodruków. Podążamy dalej w stronę Oblęgorka. Jadąc wzdłuż trasy S7, warto zajrzeć do Parku Etnograficznego w Tokarni. Zgromadzono tu chaty z zabudowaniami wiejskimi i dworsko-folwarcznymi oraz małomiasteczkowe z świętokrzyskiego. Wśród nich wyróżnia się m.in. dworek z Suchedniowa z początku XIX wieku oraz kościół z Rogowa, organistówka z Biełlin. Słowem cały przekrój dawnej architektury wiejskiej.

Archiopactwo Cystersów
w Jędrzejowie
ul. Klasztorna 20
28-300 Jędrzejów
tel. (41) 386 23 08
lub (41) 386 35 25
www.jedrzejow.cystersi.pl

godziny otwarcia:
pn-sob: 8.00 - 13.00
oraz 13.30 - 19.00
*Możliwość zwiedzenia
kompleksu klasztornego
pod opieką zakonnika
po ówczesnej rezerwacji.*

Szer. geograficzna:
50.653889
Dł. geograficzna:
20.283944

Park Etnograficzny w Tokarni
Tokarnia 303
26-060 Chęciny
tel. (41) 315 41 71
lub 519 467 107
www.mwk.com.pl

godziny otwarcia:

I-III, XI-XII: wt-nd: 9.00 - 15.00

IV, IX-X: wt-nd: 9.00 - 17.00

VII-VIII: wt-nd: 10.00 - 18.00

V-VI: pn-pt: 9.00 - 17.00

sob-nd: 10.00 - 18.00

W poniedziałki 9.00 - 15.00

[VII-VII] oraz soboty 8.00 - 10.00

*[V-VI] wstęp bezpłatny na wystawę
stałą budownictwa ludowego, bez
zwiedzania wnętrza.*

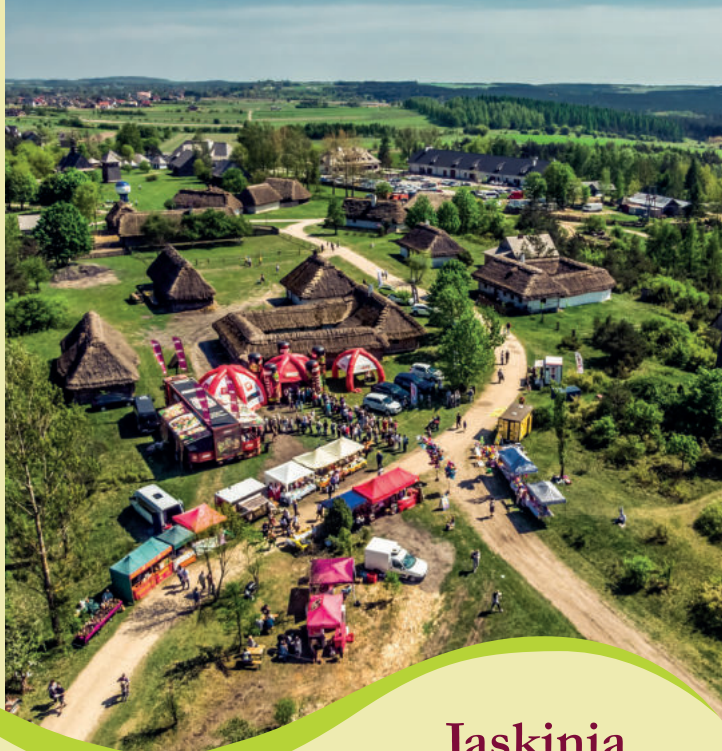

Szer. geograficzna:

50.763789

Dł. geograficzna:

20.434516

Tokarnia

Jaskinia Raj

Jaskinia Raj i Centrum
Neandertalczyka
ul. Dobrzańska
26-060 Chęciny
tel. (41) 346 55 18
www.jaskiniaraj.pl

godziny otwarcia:

I-IV, XI:

wt-nd: 10.00 - 17.00

V-VI:

wt-nd: 9.00 - 19.00

VII-VIII:

wt-nd: 9.00 - 18.00

IX-X:

wt-nd: 9.00 - 17.00

Szer. geograficzna:

50.825153

Dł. geograficzna:

20.499085

Chęciny

Po Tokarni czas na Chęciny. Nad otoczeniem majestatycznie góruje zamek wzniesiony na przelomie XIII i XIV wieku o bujnej historii – był świadkiem niejednych doniosłych historycznych wydarzeń. Łokietek wzywał tu rycerstwo i możnowładztwo na obrady. Zdeponowano tu królewski skarbiec. Twierdza była więzieniem, w którym przetrzymywano jeńców krzyżackich, oraz rezydencją królewską. Mieszkała w nim m.in. królowa Bona. Obecnie zamek jest chętnie odwiedzany przez turystów. W sezonie odbywają się tu turnieje rycerskie, pokazy tańców dworskich. Można wejść na wieżę, z których

rozpościera się widok zapierający dech w piersiach. Z Chęcin niedaleko jest do jednej z największych atrakcji turystycznych świętokrzyskiego – krasowej Jaskini Raj o długości 240 metrów. Do zwiedzania udostępniono 150-metrową trasę, starając się o jak najlepsze wyeksponowanie jej naturalnego piękna. W jaskini można podziwiać wspaniałą szatę naciekową stworzoną m.in. ze stalaktytów, stalagmitów, kolumn, draperii oraz pereł jaskiniowych. Ponad 40 tysięcy lat temu zamieszkiwali ją neandertalczycy, toteż nic dziwnego, że stworzono tu Centrum Neandertalczyka. Ich życie codzienne przybliża specjalna prezentacja w czterech aktywnych salach.

**Zamek Królewski
w Chęcinach**
ul. Jędrzejowska
26-060 Chęciny
tel. (41) 308 00 48

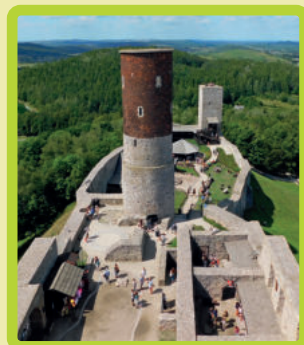
*(po 15.30 informacji udziela
Centrum Informacji Turystycznej
w Chęcinach - tel. [41] 315 18 29)
www.zamek.checiny.pl*

**godziny otwarcia:
codziennie**
IV - IX: 9.00 - 19.00
XII - I: 9.00 - 15.00
XI, II: 9.00 - 16.00
X, III: 9.00 - 17.00

Szer. geograficzna:
50.79741
Dł. geograficzna:
20.460329

Pałacyk Henryka Sienkiewicza wraz zabytkowym parkiem i aleją lipową w Oblęgorku

W 1900 roku, z okazji 25-lecia pracy literackiej, społeczeństwo polskie podarowało Henrykowi Sienkiewiczowi majątek w Oblęgorku. Na skarpie w latach 1900–1902 wybudowany został pałacyk, do którego

W pałacyku zachowało się solidne dębowe biurko, przy którym zasiadał Sienkiewicz, spisując przygody dzielnego Stasia i małej Nel.

proceedzi obsadzona lipami aleja. Nad wejściem tego eklektycznego dworku widnieją herb rodziny Sienkiewiczów oraz rzeźba husarza nawiązująca do trylogii. Obecnie znajduje się tu muzeum poświęcone życiu i twórczości tego wyjątkowego pisarza, noblisty,

Pomnik Historii od 2018 r.

którego utwory jak żadne inne wpływały na wzmocnienie więzi, poczucia tożsamości i dumy narodowej Polaków pod zaborami.

Na parterze pałacyku odtworzono mieszkanie Sienkiewicza. W salonie, jadalni, gabinecie i sypialni stoją oryginalne, pozyskane, historyczne i zrekonstruowane meble oraz wyposażenie z epoki. Wszystko zgodnie ze wspomnieniami i źródłami historycznymi. Na piętrze znajdują się wystawa biograficzno-literacka oraz ekspozycja multimedialna.

Pałacyk Henryka Sienkiewicza
w Oblęgorku

ul. Aleja Lipowa 24

26-067 Strawczyn

tel. (41) 303 04 26

lub 664 384 069

www.mnki.pl/sienkiewicz/

godziny otwarcia

IV - X: wt-nd: 9.00 - 17.00

IV - X: wt-nd: 8.00 - 16.00

(Ostatnie wejście na
godzinę przed zamknięciem)

Szerokość
geograficzna:

50.957398

Długość

geograficzna:

20.475764

Wybrane Centra i Punkty Informacji Turystycznej

Busko-Zdrój

Centrum Informacji Turystycznej
Buskie Samorządowe Centrum
Kultury, al. A. Mickiewicza 22,
28-100 Busko-Zdrój
tel. 41 370 10 22

Pacanów

Punkt Informacji Turystycznej
Europejskie Centrum Bajki
ul. K. Makuszyńskiego 1,
28-133 Pacanów
tel. 41 376 50 79
www.stolica-bajek.pl

Solec-Zdrój

Punkt Informacji Turystycznej
Gminna Biblioteka Publiczna
ul. Kościelna 3,
28-131 Solec-Zdrój
tel. 41 377 67 32
www.solec-zdroj.pl

Jędrzejów

Centrum Informacji Turystycznej
Muzeum im. Przypkowskich
pl. T. Kościuszki 7/8,
28-300 Jędrzejów
tel. 41 386 54 89
www.jedrzejow.travel

Kielce

Regionalne Centrum Informacji
Turystycznej
ul. H. Sienkiewicza 29,
25-007 Kielce
tel. 41 348 00 60
www.swietokrzyskie.travel

Bodzentyn

Punkt Informacji Turystycznej
Rynek Górny 11,
26-010 Bodzentyn
tel. 693 690 333
www.bodzentyn.pl

Chęciny

Centrum Informacji Turystycznej
i Historycznej Gminy Chęciny
„Niemczówka”
ul. Malogoska 7,
26-060 Chęciny
tel. 41 315 18 29
www.checiny.pl

Nowa Słupia

Punkt Informacji Turystycznej
ul. Świętokrzyska 53a,
26-006 Nowa Słupia
tel. 41 317 83 27
www.nowaslupia.pl
www.dymarki.pl

Tokarnia

Punkt Informacji Turystycznej przy
Parku Etnograficznym
Tokarnia 303,
26-060 Chęciny
tel. 515 458 649

Opatów

Centrum Informacji Turystycznej
pl. Obrońców Pokoju 34,
27-500 Opatów
tel. 15 868 13 01
www.opatow.travel

Bałtów

Punkt Informacji Turystycznej
Bałtowski Kompleks Turystyczny
Bałtów 8a, 27-423 Bałtów
tel. 41 264 14 21
www.juraparkbaltow.pl

Krzemionki

Punkt Informacji Turystycznej
Sudół 135a,
27-400 Ostrowiec Świętokrzyski
tel. 41 330 45 50 wew. 21
www.krzemionki.pl

Ostrowiec Świętokrzyski

Punkt Informacji Turystycznej
Miejskie Centrum Kultury
ul. Siennieńska 54,
27-400 Ostrowiec Świętokrzyski
tel. 41 247 65 80, 609 222 800
www.ostrowiec.travel

Pińczów

Centrum Informacji Turystycznej
Ponidzia
ul. J. Piłsudskiego 2a,
28-400 Pińczów
tel. 41 357 54 04
www.muzeumpinczow.pl,
www.pinczow.travel

Klimontów

Punkt Informacji Turystycznej
ul. Krakowska 19,
27-640 Klimontów
tel. 15 865 53 90, 601 760 948
www.klimontow.pl

Sandomierz

Centrum Informacji Turystycznej
Rynek 20, 27-600 Sandomierz
tel. 15 644 61 05
www.sandomierz.travel

Skarżysko-Kamienna

Centrum Informacji Turystycznej
Miejskie Centrum Kultury
ul. Słowackiego 25,
26-110 Skarżysko-Kamienna
tel. 570 329 580

Starachowice

Centrum Informacji Turystycznej
Muzeum Przyrody i Techniki
ul. J. Piłsudskiego 95,
27-200 Starachowice
tel. 693 779 899
www.starachowice.travel

Kurozwęki

Centrum Informacji Turystycznej
Zespół Pałacowy w Kurozwękach
Kurozwęki, ul. Zamkowa 3,
28-200 Staszów
tel. 15 866 74 07
www.bizony.com,
www.kurozweki.com,
www.staszow.travel

Staszów

Punkt Informacji Turystycznej
ul. Parkowa 6,
28-200 Staszów
tel. 508 497 133
www.staszow.travel,
turystyka.staszow.pl

Szydłów

Punkt Informacji Turystycznej
Gminne Centrum Kultury
ul. Targowa 3,
28-225 Szydłów
tel. 41 354 53 13
www.szydow.pl
www.gckszydow.pl

Wydawca:

Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego
Al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce
tel. (41) 342 15 30
www.swietokrzyskie.pro
www.swietokrzyskie.travel

Opracowanie wydawnicze, opracowanie graficzne, skład:

Agencja Reklamowa Cieślik – Studio L
ul. Ogłeczyzna 20A, 31-589 Kraków
e-mail: studio@studiol.pl
tel. 661 926 122
www.studiol.pl

Koordinacja, korekta:

Małgorzata Władyszewska

Zdjęcia:

Janusz Cieślik, Ewa Cieślik,
Agencja Reklamowa Cieślik – Studio L
oraz Archiwum UMWŚ

Publikacja bezpłatna

Kielce 2019

Wydawca publikacji dołożył wszelkich starań, aby treść publikacji była jak najbardziej zgodna ze stanem faktycznym. Za zmiany powstałe po ukazaniu publikacji nie odpowiada. Wszelkie uwagi prosimy kierować do Oddziału Sportu i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego w Kielcach.

Świętokrzyskie jest jednym z najładniejszych i najciekawszych regionów Polski. To na tym terenie powstały nie mające sobie równych dzieła rąk ludzkich, wśród których wyróżniono 9 obiektów o wyjątkowym znaczeniu umieszczając je na prestiżowej liście Pomników Historii. Zapraszamy do odbycia fascynującej podróży śladami świętokrzyskich Pomników Historii i nie tylko. Na drodze do nich leżą miejscowości i inne atrakcje, również warte uwagi...

Urząd Marszałkowski
Województwa Świętokrzyskiego
al. IX Wieków Kielce 3, 25-516 Kielce
tel. 41 3421530
www.swietokrzyskie.pro
www.swietokrzyskie.travel

